

2025-06-05

KN2025/00609

Klimat- och näringslivsdepartementet

Remissvar: Miljömålsberedningens förslag om LULUCF och biologisk mångfald (SOU 2025:21)

Sammanfattning: Miljömålsberedningens förslag har potential att uppfylla lagkraven, men det fackliga perspektivet måste vara centralt för att säkra schyssta villkor, anständiga jobb och regional jämlikhet i praktiken.

1. Frivillighet och avsaknad av tvingande regler

Miljömålsberedningen föreslår styrmedel baserade på frivilliga åtgärder från markägare och brukare, snarare än tvingande lagstiftning. Skogsbrukets och jordbrukets aktörer får stöd för åtgärder som bidrar till kolinlagring och biologisk mångfald, men inga skyldigheter.

Facklig bedömning: Denna inriktning riskerar att leda till otydliga ansvarsförhållanden och olika tillämpning i olika delar av landet. Fackliga organisationer bör särskilt bevaka att frivilligheten inte leder till försämrad arbetsmiljö eller urholkning av miljöansvar.

2. Sysselsättning och arbetsmiljö

Strategin förväntas leda till tillfälligt minskad avverkning (1–3,5 %) under perioden 2026–2030, vilket kan påverka sysselsättning i skogsnäringen. Samtidigt föreslås storskaliga satsningar på återvätning, restaurering av natur och byggnad i trä, vilket skapar nya jobb.

Facklig bedömning: Den planerade omställningen innebär arbetskraftsbehov i nya sektorer men risk för utslagning i traditionella yrken. Utbildning och omställningsstöd är avgörande för trygghet och rättvisa villkor. Förutom kompensation till markägare eller stöd till markägare för biologisk mångfald eller kolinlagring bör även stöd utformas till arbetstagare i skogsbruket.

3. Styrning och resurser för myndigheter

För att strategin ska lyckas krävs att statliga myndigheter som Skogsstyrelsen och Jordbruksverket får tydliga uppdrag och tillräckliga resurser för rådgivning och genomförande samt att de följer upp sysselsättnings- och arbetsmiljöperspektivet.

Facklig bedömning: Resurs- och kompetens i myndigheter kan leda till ineffektivitet och felaktigt fokus. Fackliga parter inom myndighetssektorn bör verka för tydlig bemanningsplanering och fokus på arbetstagarperspektivet.

Fackliga rekommendationer

1. Säkerställ omställningstrygghet

- Kräv kompetensutveckling och omställningspaket för skogs- och jordbruksarbetare via trygghetssystem och utbildningsinsatser.

2. Ställ krav på kollektivavtal i nya jobb

- Alla projekt inom återvätning, restaurering och träbyggnation ska omfattas av kollektivavtal.
- Krav på schyssta villkor vid all offentlig upphandling.

3. Delta i strategins genomförande

- Fackliga representanter bör ingå i återvätningsråd, samverkansforum och programråd för biologisk mångfald.

4. Bevaka offentliga medel

- Bidrag och ersättningar till markägare ska kopplas till krav på anständiga arbetsvillkor och klimatnytta.

5. Främja en rättvis klimatomställning

- Stöd strategier som kombinerar miljönytta med jämlik regional utveckling och ökad sysselsättning i landsbygd. Utforma kompensation/stödåtgärder för förlorade arbetstillfällen.